

9. MEĐUNARODNI KONGRES NASTAVNIKA NJEMAČKOG JEZIKA

U Beču je od 31. VII. do 4. VIII. 1989. u organizaciji Međunarodnog saveza nastavnika njemačkog jezika (Internationaler Deutschlehrerverband, skrać. IDV) i austrijskog ogranka tog saveza (ÖDaF), i uz potporu više austrijskih ministarstava, grada Beča i drugih austrijskih institucija održan 9. međunarodni kongres nastavnika njemačkog jezika.

Veličina, raznolikost i atraktivna organizacija priredbe – više od 1 100 sudionika iz 44 zemlje sa svih pet kontinenata, s više od 300 referata u 13 dvostruko održanih sekcija – rezultat je, s jedne strane, sve većeg razvoja i jače diferencijacije teorije nastave stranih jezika (NSJ) kao discipline, a s druge strane nastojanja austrijskog organizatora da austrijska svakodnevica i kultura, kao i karakteristike austrijskog jezičnog standarda budu jače nego dosada i suvremenije zastupljene u nastavi njemačkog kao stranog jezika.

U širem kontekstu sve veće komunikacijske gustoće i unifikacije kulture koju potiče, te političkog i ekonomskog zbližavanja (popuštanje napetosti između blokova i ujedinjenje Evrope), nastavi stranih jezika pada u zadatak razvijanje smisla za različitosti pojedinih načina života i tolerancije prema drugim kulturama. Odgovarajuća parola glasi – međukulturno učenje. Istovremeno “manje” nacije i narodi postaju sve svjesniji vrijednosti vlastitog kulturnog identiteta i sve energičnije traže svoje mjesto u velikoj zajednici ravnopravnih. Tako je prvi plenarni referat Kongresa bio posvećen specifičnim elementima austrijskoga jezičnog standarda, fonetskim, leksičkim i sintaktičkim, za koje referent Hugo Moser iz Innsbrucka smatra da ih za nastavu mjerodavni njemački rječnici i gramatike s nepravom tretiraju kao dijalektalne, a drugi interkulturnom pristupu u nastavi njemačkog jezika u SAD.

Trinaest sekcija Kongresa obuhvatilo je područja od kojih se neka danas već samostalno razvijaju unutar nove teorijske discipline (opći jezik, stručni jezik, kultura i civilizacija, književni tekstovi, teorija udžbenika, teorija curriculumu, nastava stranog jezika kao drugog jezika i usavršavanje nastavnika). Ostale sekcije bile su posvećene tradicionalnim, pojedinačnim problemima NSJ (komunikativni pristup, vrednovanje, učenici kao subjekt nastave, tehnička pomagala), dok su “nezavisni” imali vlastiti slobodni forum.

Najveći interes učesnika izazvali su, razumljivo, prisutni vodeći stručnjaci za određena područja: Ch. Edelhoff referatom o funkciji i zadacima nastavnih planova, R. Fischer o principima NSJ koja polazi od učenika, G. Helbig pitajući treba li u nastavi manje ili više gramatike, G. Henrici o konstituciji nove akademske discipline, L. Nieder o gramatici teksta, H. E. Piepho o “postkomunikativnoj epohi” i dr.

Promatrajući globalno sadržaj Kongresa u razvoju teorije NSJ, uočavaju se sljedeće tendencije: 1. sve fundiranije teorijsko osmišljavanje pojedinačnih problema uz pomoć drugih znanstvenih disciplina, 2. sve samosvjesniji nastup stručnjaka nove teorijske discipline, te uočavanje i formulacija sve specijalnijih problema i njihovo grupiranje u veća područja, 3. osvještavanje civilizacijskih i kulturnih razlika, 4. sve veća diferencijacija u odnosu prema primaocu, te izrada posebnih programa i udžbenika u skladu s njihovim različitim potrebama (studij, izvanevropske zemlje, emigranti, zanimanja, starosne dobi i sl.), 5. kompromis između sada već klasičnog

komunikativnog pristupa i tradicionalnog kognitivnog učenja (više gramatike), pri čemu su obje strane napravile značajan pomak u smjeru suprotnog stanovišta, 6. razumljiv je i opravdan zahtjev za većom prisutnošću austrijskih (i drugih, npr. švicarskih) specifičnosti u nastavi njemačkog jezika, pogotovo kod nas, prvog susjeda, no ostaje, naravno, otvoreno pitanje kako bi izgledala nastava u kojoj se uči nekoliko jezičnih standarda.

U bogatom popratnom programu (svečani prijem kod gradonačelnika H. Zilka u Vijećnici, izleti po izboru u Wachau, Wienerwald, Salzburg, Gradišće, književno vođenje po Beču, austrijski filmovi itd.) za prisutne nastavnike njemačkog poseban je doživljaj bila književna večer. Nakon uvodne riječi bečkog profesora W. Schmidt-Denglera svoje su tekstove čitali Jutta Schutting i Adolf Haslinger, dok je Turrinieva krčmarica Mirandolina oživjela u uvjerljivoj glumačkoj interpretaciji.

Mnogobrojni izdavači iskoristili su priliku da upoznaju nastavnike svojom širokom ponudom, posebno s novim izdanjima (npr. s novim časopisom *Fremdsprache Deutsch* u izdanju Goethe-Instituta i Klett Edition Deutsch, te s posebnom publikacijom o njemačkom kao stranom jeziku u Austriji *Wirklichkeit und Ansprüche*, u izdanju ÖDaF-a), dok su pojedine zemlje, članice IDV-a, također prezentirale svoje publikacije, uglavnom časopise i udžbenike.

Jugoslavija je na Kongresu bila predstavljena većim brojem referenata iz Beograda, Ljubljane, Maribora, Osijeka, Sarajeva i Zagreba u raznim sekcijama (Lj. Biškupić-Tomljenović govorila je o književnim tekstovima u udžbenicima, Z. Glovacki-Bernardi o pojmu stručnog jezika, G. Iričanin o nastavi njemačkog na elektrotehničkom fakultetu, T. Marčetić o udžbenicima koji omogućuju samostalno učenje, H. Orešić o Austriji u nastavi njemačkog, G. Preindl o igrama u nastavi, I. Rosandić o didaktičkoj primjeni teorije teksta, I. Runtić o Jandlovim akustičkim pjesmama i M. Stančić o ideji Srednje Evrope u nastavi sa studentima). Utoliko više začuđuje činjenica da kod nas još nema strukovnog udruženja nastavnika njemačkog jezika, koje bi kao kolektiv bilo član odgovarajuće međunarodne organizacije, dakle IDV-a, nedostatak koji — nađe li se nekoliko dobrovoljnih inicijatora — valja što prije ispraviti.